

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoP/57/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4320205610
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4320205610.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. I. L., nar. XX.XX.XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny P., pracovisko Y., dieťa rodičov: matka Y. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. P. XXX, zastúpenej JUDr. Beátou Hilvertovou, advokátkou so sídlom Sládkovičova 1, Levice, a otec A. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. P., o návrhu matky na zákaz styku a o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 6P/153/2020-251 zo dňa 12.09.2022 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku V. týkajúcej sa náhrady trov štátu potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom I. výrokom návrh matky na zákaz styku zamietol, II. výrokom zmenil rozsudok Okresného súdu Levice č. k. 17P/179/2019-53 zo dňa 17.01.2020 v časti výživného tak, že otec je povinný prispievať na výživu mal. A. I., nar. XX.XX.XXXX, sumou 60 € mesačne vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dorúčením tohto rozsudku, III. výrokom súd rozhodol, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. A. I. každý párný týždeň vo štvrtok od 16,00 hod. do 17,30 hod. a každý nepárny týždeň v sobotu od 15,00 hod. do 17,00 hod. v mieste bydliska mal. dieťaťa s tým, že rodičia sú navzájom oprávnení a povinní si maloleté dieťa odovzdať a prevziať v stanovenom čase pred bytom, resp. rodinným domom matky. Ďalej súd IV. výrokom uložil rodičom a mal. dieťaťu výchovné opatrenie - povinnosť zúčastniť sa psychologického poradenstva na Referáte poradensko - psychologických služieb P. v trvaní 6 mesiacov s účasťou na Referáte minimálne jedenkrát za dva týždne. Napokon V. výrokom uložil každému z rodičov povinnosť nahradiť trovy štátu za znalecký posudok vo výške 556,13 € do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a VI. výrokom vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že maloletý pochádza z pomeru jeho rodičov, pričom na Okresnom súde Levice bola rozsudkom č. k. 17P/175/2019-53 zo dňa 17.1.2020 schválená dohoda rodičov o výkone rodičovských práv a povinností, na základe ktorej bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky a otec sa zaviazal prispievať na jeho výživu minimálnym výživným. Styk upravený nebol, pretože sa rodičia vedeli dohodnúť. Styk sa realizoval a otec chodieval pre syna aj do materskej školy. Zo správy Psychiatrickej nemocnice G., kde bol otec hospitalizovaný od XX. XX. XXXX, po preložení z interného oddelenia NsP P. pre samovražedný pokus bol prepustený na vlastnú žiadosť dňa XX.XX.XXXX. Matka v návrhu tvrdila, že otec sa jej opätovne vyhrážal samovraždou a je agresívny. Správanie otca údajne ohlásila aj polícii, čo však príslušné OOPZ poprelo. Z vyjadrenia kolízneho opatrovníka k odvolaniu otca proti neodkladnému opatreniu vyplýva, že otec javí záujem stretávať sa s maloletým za prítomnosti matky. Dňa 06.01.2021 otec maloletého telefonicky kontaktoval

a uviedol, že styk prebehol aj napriek nariadenému neodkladnému opatreniu, pričom matka to umožnila za jej prítomnosti, lebo otec zvykne byť agresívny a maloletému hovorí nevhodné veci. Matka tvrdila, že otec ju aj pred dieťaťom uráža a správa sa k nej vulgárne a agresívne, a to, vyhráža sa samovraždou alebo ťažkým ublížením si na zdraví. Otec uviedol, že matka ho chce odstrániť zo života dieťaťa a jeho vyhrážanie sa samovraždou nemyslel vážne, nikomu neublížil a chce sa len sýkať so svojím synom. Styk otca so synom nie je zanedbateľný, pričom záujem dieťaťa nesporne vyžaduje, aby doposiaľ pozitívne citové väzby medzi otcom a maloletým, ktoré matka nespochybnila, zostali nielen zachované, ale sa naďalej upevňovali. Relevantné skutočnosti, ktoré by osvedčovali negatívne správanie sa otca k maloletému, jeho zanedbávanie alebo zlé zaobchádzanie s dieťaťom, alebo iné závažné okolnosti, brániace styku otca so synom a majúce za následok obmedzenie jeho styku s dieťaťom, prípadne zákaz styku s ním, v konaní najavo nevyšli. Matka vypovedala a bola si vedomá, že zákaz styku asi nebude možný, ale chcela by mať v živote poriadok, a preto navrhla, aby bol styk upravený napr. na jednu celú sobotu alebo každú druhú. Pre syna chce, aby mal čo najlepšie podmienky, a tak isto chce, aby otec prestal s posielaním sms správ, v ktorých je vulgárny a agresívny. Matka podala aj návrh na zvýšenie výživného, k čomu súd vykonal príslušné dokazovanie zisťovaním majetkových a zárobkových pomerov rodičov.

3. Súd nariadil aj znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých, a za znalca ustanovil Z.. A. G., Z.., ktorá okrem iného konštatovala, že vzťah otca k synovi je pozitívny bez výhrad. V prežívaní otca dominuje téma syna tak, že je zmyslom jeho života, a za podstatné považuje čestne ho vychovať. Vo vzťahu k matkou opisovanému obťažovaniu dieťaťa otcom znalkyňa uviedla, že opísané správanie otca nepovažuje za obťažovanie; ide skôr o prenesenie matkiných pocitov na dieťa. Znalkyňa konštatovala, že u oboch rodičov je nutné z hľadiska na ich aktuálne narušené vzťahy v záujme mal. syna a aj v ich vlastnom záujme absolvovať intenzívny, najmenej pol roka trvajúci kurz rodičovskej terapie a poradenstva s cieľom lepšie porozumieť svojmu prežívaniu a vývinovým potrebám spoločného dieťaťa, pochopiť a rozvinúť u seba aspekty zodpovedného rodičovstva.

4. Vykonaným dokazovaním súd nezistil žiaden dôvod na taký závažný zásah do rodičovských práv otca, ako je zákaz styku s mal. dieťaťom. Maloletý mal vytvorený vzťah k obojmu rodičom, avšak k otcovi sa začal správať výrazne odmietavo po napadnutí matky otcom (matku ťahal za vlasy). Aj krajský súd v konaní o neodkladnom opatrení apeloval na oboch rodičov, aby uprednostnili ozajstný záujem dieťaťa nad vlastnými záujmami a vzájomnou averziou a pokúsili sa v otázkach súvisiacich s výchovou maloletého dospieť k modelu, v ktorom bude prvoradý záujem maloletého a zároveň ktorý bude rešpektovať i práva oboch rodičov. Súd sa stotožnil s návrhom kolízneho opatrovníka a rodičom aj dieťaťu uložil výchovné opatrenie, v rámci ktorého sa bude realizovať styk otca so synom, a spoločne tak budú pracovať na zlepšení, resp. obnovení vzťahu otec - syn, a zároveň upravil styk v užšom rozsahu, pokiaľ k upevneniu vzťahu nedôjde. Realizovanie styku súd ponechal v mieste bydliska dieťaťa, aby malo istotu, že v prípade potreby je jeho matka nablízku. Tiež je nanajvýš vhodné, aby kolízny opatrovník zabezpečil spoluprácu rodičov s akreditovaným subjektom, resp. s príslušným centrom pre deti a rodiny.

5. Čo sa týka zvýšenia výživného, súd prvej inštancie mal preukázanú zmenu pomerov odôvodňujúcu zvýšenie výživného, pretože maloletý nastúpil na základnú školu. Dôvod uvádzaný matkou, a to zmena materskej školy z miesta bydliska do inej obce, nie je takou zmenou pomerov, ktorá by dôvod na zvýšenie zakladala. Keďže otec na výživu syna prispieva, súd mu uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého počnúc doručením rozsudku v sume 60 €, ktorá je primeraná aktuálnym odôvodneným potrebám dieťaťa a možnostiam a schopnostiam otca, ktorý síce nemocenské dávky už nepoberá, avšak privyrába si učením G. a navyše posledný pracovný pomer ukončil dohodou, čím sa vzdal bez dôležitého dôvodu lepšieho zárobku. Na exekúcie a dlhy otca prihlíadané nie je, pretože výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov.

6. Rozhodnutie vo veci samej súd odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 25 ods. 2, 3, § 37 ods. 2 písm. d), § 62 ods. 1, 2, 3, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine a § 217 ods. 1 prvej vety, § 232 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Výrok o náhrade trov štátu a o trovách konania odôvodnil podľa § 49 ods. 1, § 52, § 55 a § 57 CMP.

7. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec, ktorý uviedol, že tvrdenie a obvinenie matky vymysleli s vtedajším priateľom A. A., ktorý bol aj na pojednávaní, a sudkyňa nariadila znalecké dokazovanie. Toto znalecké posúdenie jednoznačne potvrdilo, že matkine obvinenie nie je pravdivé. Z toho dôvodu žiada, aby ho súd oslobodil od náhrady trov za znalecký posudok vo výške 556,13 €. V odvolaní otec uviedol pripomienky k znaleckému posudku s tým, že matka prezentovala najskôr snahu o rodičovskú terapiu a poradenstvo, no potom nesúhlasila s navrhnutými konzultáciami, pretože s ním nechce byť v jednej miestnosti. Tieto dve rôzne vyjadrenia sú dôkazom toho, že jej snaha a cieľ nie je napredovanie vzťahu medzi otcom a synom. On nie je preto ochotný podporovať matkine zábavy a urobí všetko, aby mohol byť otcom svojho syna. Po výzve súdu prvej inštancie na odstránenie väd odvolania otec v doplnení odvolania uviedol, že napáda výrok rozsudku o náhrade trov štátu, ktoré má znášať každý z rodičov po 556,13 €. Uviedol, že znalecké dokazovanie potvrdilo, že je nevinný a obvinenia matky o obťažovaní syna sa nepotvrdili. Žiadal súd, aby ho oslobodil od uloženej povinnosti uhradiť trovy štátu. Jeho momentálny príjem je totiž 68 € a 38 €.

8. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa povinnosti otca nahradiť trovy štátu vo výške 556,13 € je vecne správne a odvolanie otca nie je opodstatnené. Preto odvolací súd napadnutý výrok rozsudku ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Ostatné výroky rozsudku v bodoch I., II., III., IV., VI. pre absenciu odvolania nadobudli právoplatnosť.

9. Súd prvej inštancie výrok o náhrade trov štátu obomi rodičmi odôvodnil tým, že znalecké dokazovanie nariadil uznesením č. k. 3P/47/2017-573 zo dňa 01.10.2018 a uznesením č. k. 3P/47/2017-591 zo dňa 16.04.2019 priznal za vypracovaný znalecký posudok znaleckému ústavu sumu 1.212 € a toto znalečné bolo vyplatené z rozpočtových prostriedkov dňa 15.07.2019. Uznesením č. k. 6P/153/2020-146 zo dňa 25.05.2022 bolo za vypracovanie písomného znaleckého posudku priznané ďalšie znalečné vo výške 112,26 €, ktoré bolo vyplatené znalkyni z rozpočtových prostriedkov dňa 19.7.2022. Pretože sa rodičia o úprave styku nevedeli dohodnúť, znalecké dokazovanie bolo nevyhnutné a bolo nepochybne vykonané v záujme rodičov a ich dieťaťa. Znalecké dokazovanie bolo potrebné pre posúdenie odborných skutočností a bolo v záujme všetkých účastníkov; preto je spravodlivé, aby sa na náhrade jeho nákladov podieľali obidvaja rodičia rovnakým dielom.

10. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov štátu postupoval správne, pretože pre uloženie povinnosti otca nahradiť trovy štátu titulom znalečného boli splnené zákonné podmienky podľa platnej právnej úpravy, ktorú súd v odôvodnení napadnutého uznesenia citoval a na ktorú aj odvolací súd poukazuje. Zákonné podmienky na uloženie povinnosti otcovi nahradiť trovy štátu, pozostávajúce zo znalečného v sume 556,13 €, t.j. vo výške 1-ice znalečného vyplateného v konaní z prostriedkov štátu, boli splnené. Znalecké dokazovanie súd vykonal na posúdenie citovej väzby maloletého dieťaťa k otcovi i k matke, u ktorých malo dôjsť na návrh matky k zákazu styku otca a syna, resp. k úprave styku otca so synom. Je zrejmé, že vykonanie znaleckého dokazovania bolo potrebné nariadiť v záujme rozhodnutia o návrhu matky v súvislosti s ňou tvrdenými skutočnosťami a aj vo veci úpravy styku otca so synom, čo si vyžiadalo náklady hrazené štátom. Súd prvej inštancie za danej situácie dôvodne uložil obom rodičom povinnosť nahradiť trovy štátu po polovici po 556,13 €, pričom matka odvolanie nepodala. Pokiaľ išlo o tvrdenia otca v odvolaní, odvolací súd dodáva, že okolnosti týkajúce sa jeho aktuálneho príjmu otec bližšie neodôvodnil a ani nepreukázal listinnými dôkazmi. Nebolo tak preukázané, že by náhrada trov štátu zo strany otca v jednej polovici ich celkovej sumy bola voči nemu nespravodlivá.

11. Ustanovenie § 55 CMP oprávňuje súd priznať náhradu trov konania aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Aj Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 147/08 konštatoval, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania treba prihliadnuť s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu aj na spravodlivé riešenie vzťahov medzi účastníkmi konania, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou materiálneho prístupu k výkonu súdnictva. CMP obsahuje ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od všeobecnej úpravy trov konania v CSP. V mimosporových konaniach platí vyšetrovacia zásada vyplývajúca z ustanovenia § 35 a § 36 CMP, a preto tento zákon počíta s eventuálnou možnosťou vzniku trov štátu, ktoré vzniknú v súvislosti s dokazovaním, o ktorých povinnosti nahradiť ich štátu súd rozhodne z úradnej povinnosti na rozdiel od nároku účastníkov na náhradu trov konania, kedy zásadne rozhoduje len na návrh.

CMP neobsahuje žiadne ďalšie ustanovenia o rozhodovaní súdu o náhrade trov štátu, na rozdiel od predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy (§ 148 OSP zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov), preto je potrebné v súlade s článkom 3 ods. 1 a 2 princípov CMP i na rozhodovanie o trovách štátu aplikovať ustanovenia CMP, ktoré sú do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci. Vzhľadom na to, že v mimosporových konaniach nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov konania, je potrebné trovy dokazovania, ktoré platil štát, považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré majú štátu nahradíť podľa pomeru účastníctva na veci a na konaní, pričom pomer v konaní starostlivosti súdu o maloleté dieťa je medzi rodičmi rovnaký. V prípade rozhodovania o náhrade trov konania štátu možno použiť ustanovenie § 55 CMP, a teda posúdiť vzhľadom na okolnosti prípadu, či je spravodlivé, aby trovy konania, ktoré platil štát, nahradili všetci účastníci, alebo len niektorý z nich.

12. V predmetnej veci odvolací súd posudzujúc splnenie zákonných náležitostí odvolania otca proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov štátu voči obom rodičom urobil záver, že takéto rozhodnutie je voči obom rodičom spravodlivé, pretože znalecké dokazovanie bolo nariadené v záujme všetkých účastníkov, t. j. aj v záujme matky, aj v záujme otca a najmä v záujme ich spoločného dieťaťa, o ktoré v tomto konaní išlo. Odvolací súd teda napadnutý výrok rozsudku posúdil ako taký, ktorý zodpovedá zákonu a ktorého obsah zodpovedá požiadavke spravodlivosti. Vzhľadom na to posúdil toto rozhodnutie ako vecne správne a ako také ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

13. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

14. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).